

Atskaite par dalību COPA-COGECA un EK darba grupā

Starptautiskie aspekti lauksaimniecībā

7. - 8. oktobrī 2015., Briselē

Izskatāmie jautājumi:

1. Sociālā dialoga darba grupas vadītāja vēlēšanas;
2. Sarunas ar Pasaules Tirdzniecības organizāciju (WTO);
3. Tirdzniecības līgums ar Ukrainu;
4. Sarunas ar Āzijas valstīm (ASEAN);
5. Divpusējā līguma ar Meksiku pārskatīšana;
6. Viedokļu apmaiņa ar Jaunzēlandes vēstniecības pārstāvi par ES un Jaunzēlandes tirdzniecības sakariem;
7. Gatavošanās sociālā dialoga grupai Starptautiskie aspekti lauksaimniecībā;
8. Citi jautājumi.

1. Sociālā dialoga darba grupas vadītāja vēlēšanas

Par priekšsēdētāju sociālā dialoga grupai "Starptautiskie aspekti lauksaimniecībā" tika ievēlēts Nikolas Marovic.

2. Sarunas ar Pasaules Tirdzniecības organizāciju (WTO)

Eiropas Komisijas (EK) DG TRADE pārstāvis ziņoja, cik tālu ir paviszījušās sarunas ar atsevišķām trešās pasaules valstīm un valstu grupām. Tika uzsvērts, ka svarīgi runāt par TTIP (Transatlantiskās tirdzniecības un investīciju partnerības līgums) līguma detaļām, bet ne par līgumu kā tādu. Piemēram par labturības prasību atšķirību līmeni ASV un ES, kas paaugstina cenas ES ražotajiem produktiem un tādējādi padara mūs nekonkurētspējīgus ASV tirgū. Eksperti arī iebilst, ka ES nevar izsekot visiem pārtikas ražošanas posmiem ASV.

WTO Dohas attīstības programma lauksaimniecībā (DDA) darba grupas pēc Bali tikšanās Nairobi sarunas notiek ar mainīgām sekmēm. Eiropas Savienība (ES) cer uz pozitīvu sarunu iznākumu par eksporta konkurenci: tai jāaptver visus elementus: eksporta subsīdijas, eksporta kredītu, pārtikas palīdzība, valsts sektors.

Pēc tikšanās Nairobi DDA ietvaros TTIP kļūs pievilcīgāks ES uzņēmējiem. Paralēli tam jādomā, kā adaptēt likumdošanu par eksporta kreditēšanu. Jādomā par pārtikas drošumu. TPP(Klusā okeāna partnerības līgums) ir visgrandiozākais tirdzniecības līgums pasaulē. 12 partnervalstis: Austrālija, Bruneja, Kanāda, Čīle, Japāna, Malaizija, Meksika, Jaunzēlande, Peru, Singapūra, Savienotās Valstis, Vjetnama. Šis līgums palīdzēs stiprināt esošo ES ekonomiku un nākotnē pavērs jaunas tirdzniecības iespējas ar dinamisko un ekonomiski strauji augošo Āzijas – Klusā Okeāna reģionu.

Sarunas ar Kanādu: Kanādas inspektoru vizītes ES valstīs notika līdz jūnijam. Sarunas notiek par iespēju tirgot liellopu gaļu un cūkgaļu. Piena sektoram Kanādā kvotu sistēma.

3. Tirdzniecības līgums ar Ukrainu

Sarunas ar Ukrainu par brīvās tirdzniecības līgumu notiek jau kopš 2013. gada tikšanās Viļņā un ir pagarinātas līdz 2015. gada beigām. Līgums paredz beznodokļu kvotu savstarpējā līgumā atrunātiem produktiem. ES intereses: putnu gaļa, cūkgaļa, cukurs. Ukrainu piena produkti, sulas, medus, sēnes, tomāti, liellopu gaļa.

Ukrainas eksportā 31% sastāda lauksaimniecības produkti. 2014. gadā straujš eksporta samazinājums. Ekonomiskā situācija slikta. Valstī augsts korupcijas līmenis. Taču ir cerība, ka kaut kas mainīsies, jo ministrijās sāk strādāt jauni cilvēki ar pietiekami labu atalgojumu. Ekspertiem ir jautājums Vai nenotiks cenu dempings? Kvotu sistēma pasargās no šīs problēmas. Jau šobrīd notiek Ukrainas importa ES valstīs kvalitātes monitorings. Ukraina daudz eksportē arī medu. Ukrainā ir atšķirīgas prasības no ES standartiem gan ražošanai, gan transportēšanai, gan dzīvnieku labturībai. Nestabila maksātspēja, jo šī valsts ļoti atkarīgi no Krievijas enerģijas un naftas cenām. Ukraina respektē ES likumdošanu un SPS barjeras. Prioritāte, eksportējot uz ES, būs dzīvnieku labturība.

4. Sarunas ar Āzijas valstīm (ASEAN)

Ambiciozs plāns ir eksporta tirgus Vjetnamā: sēnes, dārzeņi, cukurs, saldēta un svaiga cūkgaļa.

Filipīnas – tirgus izpētes procesā, iespējams progress.

Ķīna, Japāna ir cūkgaļai slēgta dēļ ĀCM (Āfrikas cūku mēris) Baltijas valstīs, Polijā. Šīs valstis nerespektē ĀCM reģionalizāciju. Ar Ķīnas eksporta tirgus audzēšanu jābūt piesardzīgiem. Vērojamas tirgus pārkaršanas pazīmes. Tas vēlreiz apliecina eksporta apdrošināšanas nepieciešamību. Ķīna ir ļoti interesanta, komplicēta partnere WTO sarunās.

5. Divpusējā līguma ar Meksiku pārskatīšana

Sarunas par liellopu, cūkgaļas eksportu. Šobrīd no ES nenotiek cūkgaļas eksports, SPS barjeras. Meksika šobrīd plāno vizītes 7 ES valstīs, lai sāktu veikt veterināro sertifikāciju cūkgaļas eksportam no šīm valstīm. Meksika respektēs ES ieviesto reģionalizāciju ĀCM sakarā. Tas nozīmē, ka valstis, kuras ir ĀCM brīvas varēs eksportēt cūku gaļu. Vienlaicīgi notiek arī ES ekspertu inspekcijas valstīs, kuras vēlas eskortēt savu lauksaimniecības produkciju uz ES. Meksika ražo cukurniedru cukuru, bet tam slēgts ASV tirgus – marķēšanas problēmas. Meksika grib eksportēt savu cukuru uz ES. Gatava eksportēt arī dārzeņus.

6. Viedokļu apmaiņa ar Jaunzēlandes vēstniecības pārstāvi par ES un Jaunzēlandes tirdzniecības sakariem

Jaunzēlande labprāt importētu no ES augļus un dārzeņus, zivju produkciju, piena produktus. Jaunzēlande labprāt redzētu produktus ar augstu pievienoto vērtību. Vīna industrijai jāmeklē ceļi caur nišas produktiem, ne ar apjomu. Aitu gaļas importam ir kvota. Bet labprāt dalīsies ar nozari pieredzē, zināšanās. Tie varētu būt audzētāju kopīgi semināri, vizītes.

7. Gatavošanās sociālā dialoga grupai Starptautiskie aspekti lauksaimniecībā

Krievijas embargo ir politisks lēmums un nepieciešams kompensēt lauksaimniekiem zaudējumus. Tam ir jābūt politiskam lēmumam no EK, kā palīdzēt lauksaimniekiem. Jaunie tirgi joprojām nesedz apjomus, kas tika eksportēti uz Krieviju.

Vēlamies redzēt EK pārliecinošāku rīcību situācijas risināšanā. Piena sektoram milzīgi zaudējumi, cūku sektorā 5 miljardi zaudējumi no Krievijas embargo. Krievijas oficiālie pārstāvji ir paziņojuši, ka embargo netiks atcelts līdz 2018. gadam. Tā kā jaunie eksporta tirgi atšķirībā no Krievijas ir ļoti tālu, tiek prasīts kompensēt transporta izmaksas. Ja nenotiks eksports, dalībvalstu eksperti pārliecināti par lauksaimniecības uzņēmumu bankrotiem, jo ir problēmas ar naudas plūsmu. Tiek prasīts atrast finansējumu eksporta subsidēšanai: eksporta apdrošināšana, eksporta kredīts.

8. Citi jautājumi

Jaunā ES tirdzniecības stratēģija tiks pieņemta 14. oktobrī.

Galvenais vēstījums: Starptautiskajai tirdzniecībai jābūt efektīvai, pārredzamai un balstītai uz ES vērtībām. Ieguvumam no tirdzniecības jābūt pieejamām visiem: patērētājiem, darba ņēmējiem, pašnodarbinātajiem un iedzīvotājiem kopumā, maziem, vidējiem un lieliem uzņēmumiem, kā arī cilvēkiem tirdzniecības partnervalstīs, it īpaši nabadzīgākās jaunattīstības valstīs.

Prioritāte dzīvnieku labturība.

Dzintra Lejniece

Paraksts